

SiipiHiili -hankkeen kyselytutkimus auttaa löytämään toimivia käytäntöjä tilatason monimuotoisuuden ja hiilinielujen kasvattamiseen.

KALLE MAHLAMÄKI

Siipikarjatuotanto huomioi ympäristön hyvinvoinnin

Siipikarjatiloilta ollaan valvutuneita ympäristöasioissa ja kiinnostuneita kehittämään toimintaa entistä kestävämpään suuntaan. SiipiHiili-kyselyn tuloksissa näkyy tahto uudistua, mutta samalla huoli kannattavuudesta.

Veera Lehtilä

SiipiHiili -hankkeessa toteutettiin syksyllä 2022 kysely, jossa kartoitettiin tuottajien asenteita ja koulutustarpeita ympäristötoimiin liittyen. Kyselyyn vastasi 71 tuottajaa niin kananmuna-, broileri- kuin kalkkunatiloilta.

Vastaajista valtaosa oli Varsinais-Suomesta, Satakunnasta, Etelä-Pohjanmaalta ja Pohjanmaalta. Ympäristökorvausohjelmaan oli sitoutunut 63 prosenttia vastanneista.

Siipikarjatilojen monimuotoisuutta ja hiilensidontaa lisäävien toimien yhteensovittaminen (SiipiHiili) on Pyhäjärvi-instituutin ja Siipikarjaliiton yhteishanke, jossa selvitetään tilojen maankäytön monimuotoisuutta, keskimääräistä viljelykiertoa ja viljelyn monipuolisuutta ja sovitetaan yhteen tilojen monimuotoisuutta ja hiilensidontaa edistäviä toimia.

Kyselyssä kävi ilmi, että tuottajat kokevat ilmastonmuutoksen vaikuttavan jo suomalaisen maatalouteen. Maataloudessa tehtävillä toimilla nähdään olevan vaikutusta ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Lähes puolet vastaajista tunsu pystyvänsä omilla viljelytoimillaan vaikuttamaan ilmastonmuutokseen.

Lähes kolme neljästä vastaajasta koki tärkeänä, että maataloutta kehitetään ilmastonmuutos huomioden, tosin toimien vaikutus maatalouden kannattavuuteen huolehtaa. 40 prosenttia näki ilmastonmuutosta hillitsevien toimien heikentävän maatalouden kannattavuutta.

Tietoa on, rajoitteetkin tunnetaan

Valtaosa kyselyyn osallistuneista tunnisti eri ympäristötoimien, kuten talviaikaisen kasvipeiteisyyden ja viljelykierron lisäämisen hyödyt. Täysin ongelmattomiksi toimenpiteet eivät kuitenkaan ole osoittautuneet. Esimerkiksi viljelykierron lisäämisen haasteeksi monella nousi peltoalan riittävyys ja koettu kallis hinta hyötyihin nähden.

Peltoalan riittävyttä piti rajoittavana tekijänä noin puolet vastanneista. Reilu neljännes koki viljelykierron liian kalliiksi hyötyihin nähden. Turvepeltojen poistaminen viljelykäytöstä ei saanut juurikaan kannatusta. Vain neljä prosenttia vastaajista kannatti asiaa, eikä turvepeltojen käytön säätely ympäristökuormituksen hillitsemiseksi saanut enempää kannatusta.

Vastaajien pelloissa kivennäismaalajit olivat yleisimpiä. Vastanneista 78 prosenttia kertoi pelloistaan eloperäisiä olevan vain 0–20 %.

Lannan suhteen kyselyyn osallistuneet olivat yksimielisiä. Siipikarjan lanta näh-

dään arvokkaana resurssina, jolle riittää vastaanottajia ja lantaa käytetään pelloilla vastuullisesti. Lannan käytössä huomioidaan maaperän ja viljelykasvin tarpeet. Vesistöjen rehevöittäjänä ei siipikarjanlantaa tunnisteta, koska se sotisi vastuullista käyttöä vastaan ja olisi epätaloudellista.

Vastanneista tiloista 72 prosenttia luovuttaa siipikarjanlantaa toisille maataloille ja/tai jatkojalostukseen. Lantaa voitaisiin vastaajien mielestä myös hyödyntää vielä enemmän paikkaamaan peltojen fosforivajetta tiloilla, joilla ei ole omaa karjaa.

Viljelyä sopeutettu monin toimin

Tilakeskukset ympäristöineen tarjoavat arvokkaita elinympäristöjä, kuten pellot, pientareet ja vesistöt. Tuottajat kokivat tunnistavansa näitä hyvin ja moni kertoi tukeensa luonnon moninaisuutta omilla toimillaan. Elinympäristöjen hoitamisesta luonnon moninaisuutta tukien kaivattiin lisätietoa.

Reilu 60 prosenttia vastaajista oli jo toteut-

tanut toimia ilmastonmuutokseen sopeutuakseen. Viljelyssä on siirrytty paremmin äärioloja kestäviin lajikkeisiin, viljelytekniikoita on uudistettu ja teknisiä apuvälineitä hyödynnetään monipuolisesti. Viljelykiertoa on lisätty ja maanparannusaineita on käytetty.

Taloudellisten resurssien koettiin olevan merkittävin toimintatapojen uudistamista rajoittava tekijä. Näin kertoi vastanneista yli puolet. Myös totutut tavat hidastavat uudistusten käyttöönottoa. Uuden tutkimus- ja kehitystiedon sekä ulkopuolelta tulevien suositusten koettiin edesauttavan uudistuksia.

Noin kolmannes vastaajista koki tiedon ja osaamisen puutteen rajoittavan uusien toimintatapojen ja -mallien omaksumista. Kyselyssä nousi esiin lisätiedon tarvetta erityisesti siipikarjatilalle sopivista ympäristötoimista. Muun muassa viljelykierron toteutamisessa rajallisella peltoalalla tuotannon kannattavuuden kärsimättä on kehittämismahdollisuutta.

Hanke etsii yhteistyötiloja

SiipiHiili -hankkeen yhteistyötiloilla kartoitetaan viljelykierron historian vaikutus maan kasvukuntoon NIR-analyseilla. Näytteet kerätään ennen kasvukauden alkua kunkin tilan yhdeltä peltoholkelta. NIR-analyysin avulla saadaan tietoa mm. maaperän ravinnevarannoista, kationinvaihtokapasiteetista, maan murenemis- ja liettymistäipumuksesta, vedenpidätyskyvystä, maan lajitekoostumuksesta, pH:sta, johtokyvystä, maan orgaanisesta aineksesta ja hiilestä sekä maan mikrobien aktiivisuudesta, bakteerien kokonaisuudesta ja sieni/bakteeri-suhteesta.

Siipikarjatilojen maaperätutkimukset ovat osa kokonaisuutta, jossa selvitetään maankäytön ja erilaisten elinym-

päristöjen monimuotoisuutta sekä maan kasvukuntoa tiloilla. Selvitysten pohjalta tehdään ehdotuksia hiiliviljely- ja monimuotoisuustoimista sadon tuottokyvyn kasvattamiseksi. Tavoitteena on yhdistää monimuotoista elinympäristöä, maan tuottavuutta ja hiilen sidontaa mahdollistavat käytännön toimet osaksi siipikarjatilojen ilmastovaikutusarviota.

Mukaan valitaan yhteensä 8–10 kanan-, broiler- ja kalkkunatiloa Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Kanta-Hämeen, Satakunnan, Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen alueelta. Kysy lisää Pyhäjärvi-Instituutista Jari Ruskilta (p. 044 034 4025 tai jari.ruski@pji.fi) ja ilmoittaudu mukaan!

SiipiHiili -hanke on osa MMM:n maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpidekokonaisuutta. Kokonaisuudessa pyritään vähentämään maa- ja metsätalouden ja muun maankäytön kasvihuonepäästöjä ja vahvistamaan hiilinieluja ja -varastoja.